

Búkũ Rútũ drĩ

Búkũ Rútũ drĩ 'dĩ jọ Ìjọ Ūkú Mũwábũ ízó ru umvelé Rútũ 'i rĩ drĩ gá. Mũwábũ kí Yāhūdĩ kí 'bā mērọ' bā. 'Bā āzĩ Yāhūdĩ rú ālu Bētēlēhēmũ gá la mvi kí ūkú ĩ'didrĩ be āzĩla anzĩ kí trũ rílě 'bā Ìjọ sĩ Mũwábũ gá āzĩla ĩ'di 'bā ngọpĩ ālu rĩ dụ ūkú ru la Rútũ 'i. Ágóbĩ 'dĩ ũdrā kí ngọpĩka kí abe rá wó a'be ĩ'di 'bā ūkú Nāwúmĩ kí ngọpĩka 'bā ūkúka kí abe āwúzĩ ru. Nāwúmĩ la mụ jolé la ĩ'di āgō Bētēlēhēmũ gá 'bo, ngọpĩ 'bā ūkú āwúzĩ ru Rútũ ĩbĩ ru ĩdrā rú āzĩla ā'ĩ Ádróná 'i Ádróná ĩ'didrĩ rú. Táni Nāwúmĩ 'bā kí āgō agá Bētēlēhēmũ gálé drĩ-drĩ ru rá tí, Ádróná 'de Bōwázĩ ádrízā múké āzĩla málĩ trũ rĩ 'bā drĩ sĩ Rútũ 'dujó ĩ'dinĩ ūkú ru āzĩla ri dó vā sĩ Nāwúmĩ tām balé. Ūri āfūlẹpi Bōwázĩ 'ba rú Rútũ be rĩ 'bā āzĩ ĩ'di úpí Dāwūdĩ 'i.

Á'dígó Rútũ drĩ gá 'dĩ icé āmaní Ádróná la ásí ĩgbẹ i'da 'bā súrú cí rĩ gá ĩ'di ā'ílẹpi āzĩla acálẹpi 'bā ĩ'didrĩ kí 'bā āzĩ ru rĩ ní rá.

Ìlímélẹkĩ 'baní mujó rílě sĩ Mũwábũ gá rĩ

¹ Ándrá ídu 'bā Ịsịrayílĩ drĩ 'bā kí adrujó úpí kóru rĩ sĩ,* rílě a'dé āngũ Ịsịrayílĩ drĩ gá. Ìjọ 'dĩ sĩ, ágóbĩ āzĩ u'álẹpi Bētēlēhēmũ gá Yúdā gá rĩ 'dụ ĩ'di 'bā ūkú 'i, ĩ'di 'bā ngọpĩka ĩ'rĩ rĩ kí trũ sĩ mujó u'ájó āngũ Mũwábũ drĩ gá ú'dụ were

* **1:1** Adrujó úpí kóru rĩ sĩ. Bībílíyā āzĩ rĩ jọ kí 'bā Ìjọ lẹlẹpi rĩ ru kí ándrá 'dĩ sĩ āngũ nĩ.

ãni. ² Ágóbì 'bã rù Ìlìmélĕkĭ 'i āzila ũkũ 'bã rù Nāwúmĭ 'i. Anzi ĩ'didrĭ kí Málõnĭ kí Kĭlĭyõnĭ be. 'Bá 'dĩ kí 'bá Īfūrátā gá sūrú Bĕtĕlĕhēmũ Yúdā gá rĭ gá la kĭ. 'Bá 'dĩ mụ kí dó Mũwábũ gá āzila ri kí dó u'álé 'dǎá.

³ 'Dǎ 'bã vúlé gá, Ìlìmélĕkĭ drā rá á'be dó Nāwúmĭ 'i ĩ'di 'bã anzi ĩrĭ 'dĩ kí abe. ⁴ Ngõpĭka ĩrĭ 'dĩ a'dụ kí ũkũ ru Mũwábũ izó Ūrĭpā kí Rútũ be. 'Dĩ sĭ u'á kí dó 'dǎá ílĭ mụdrĭ 'bo. ⁵ Málõnĭ ũdrā kí vā Kĭlĭyõnĭ be rá, Nāwúmĭ ace dó ru ágó kóru āzila ngõpĭka ĩrĭ 'da kí kóru.

Nāwúmĭ 'baní āgõjõ Rútũ be Bĕtĕlĕhēmũ gá rĭ

⁶ Ū'dụ āzĭ vúlé gá Nāwúmĭ la mụ arelé la Mũwábũ gálé Úpĭ wi sŭsú 'bá Īsĭrayĭlĭ drĭ 'baní ākónā fĕjǎ sĭ 'bo ĩni, itú kí ru ũkúka kí abe sĭ gõjõ vúlé ĩ'badrĭ Īsĭrayĭlĭ gálé.

⁷ Nāwúmĭ mụ dó ũkúka ĩrĭ 'dĩ abe a'be kí āngũ ĩ'bā kí sĭ u'ájó 'dǎ 'i, ko kí drĭ mụjõ vúlé āngũ Yúdā drĭ gá. ⁸ Wó ĩ'baní mụ agá gĕrĭ gá 'dǎ Nāwúmĭ jõ ũkúka 'baní, "Īminí mụjõ má be rĭ kĕjĭ gá ĩgõ vúlé ĩmĭ andreka 'badrĭ lĭcõ gálé, āzila Úpĭ 'bã ũfĕ ĩmi ũyá sĭ ĩminí ásĭ ĩgbĕ idéjõ ĩmĭ ágóka ũdrǎlĕpi rá rĭ 'baní āzila mánĭ rĭ sĭ. ⁹ Lĕ Úpĭ 'bã wi ĩminí sŭsú ĩmi tǎmbajõ ásĭ ĩgbĕ sĭ ágó āzĭ kí rujõ."

Nāwúmĭ amvu kí jújú sĭ āzila jõ ĩ'baní ĩmụ dô, ĩjõ 'dĩ sĭ, ĩ'dó kí dó sĭ awálé, ¹⁰ āzila jõ kí ĩ'dinĭ, "Yụ ãlĕ mụlé mí be 'bá mídrĭ 'ba rŭlé ĩndĭ."

¹¹ Wó Nāwúmĭ jõ, "Má ĩzĕpĭkǎ, ĩgõ vúlé. Īlĕ mụlé má be ĩndĭ ã'du ĩjõ sĭ yǎ? Má icó anzi āzĭ kí tĭlé ĩdĭ, kí dó sĭ zo ĩminí ágó ru rá yǎ? ¹² Yụ

mâ ãzépikâ ãgõ vúlé 'bá ãmi ãlèpi rĩ 'badrĩ kogâlè, ã'dusĩku áde kpánĩ-kpánĩ 'bo sĩ ágó rujó. Ádrĩ táni 'bã la áma ásı gá icó tátı rá, ãzıla ádrĩ tá icó u'álé ágó be ãni ãndrũ 'dĩ sĩ anzi kí tijó rá, ¹³ ãmi icó tá anzi la 'da kí ütèlé zo agá sĩ kí rujó ágó ru rá yã? ãmi icó sĩ ágó ãzi ndú la kí rulé ku yã? Yu ãmi idé 'dĩ áni ku mâ ãzépikâ! ãjõ uja kí ru mání ãjĩ-ũjĩ ndè ãmidrĩ kí rá, ã'dusĩku Úpı uja ru drĩ áma uru' 'bá gá ãnzı.”

¹⁴ I'dó kí vâ awálé ãdĩ, 'dã 'bã ãngúkú gá Úrĩpã amvu dó ãdrã 'i, azi dó sĩ ã'dinĩ ãzıla gõ dó rá. Wó Rútũ ãbĩ ru ãsıtãgá sĩ u'álé Nãwũmĩ be. ¹⁵ Nãwũmĩ jõ ã'dinĩ, “Índre, mĩ ãjágõ gõ vúlé 'bá ã'didrĩ 'ba rú ãzıla ãdroŋa ã'didrĩ 'ba rulé 'bo. Lè ãgõ vâ vúlé 'bá mídrĩ 'ba rú ã'di be.”

¹⁶ Rútũ umvi ã'dinĩ, “Lè ãjõ mání má a'be mi sĩ gõjõ vúlé la ku, ãma mu mí be, ãngũ mínı sĩ mujõ rĩ gá ãzıla ãngũ mínı sĩ u'ájõ rĩ gá. 'Bá mídrĩ kí adru 'bá mádrĩ kĩ, ãzıla ãdroŋá mídrĩ la vâ adru ãdroŋá mádrĩ 'i. ¹⁷ ãngũ mínı drãjõ rĩ gá ma vâ drã 'dãá, ãzıla ãngũ ãmi ãsĩjõ rĩ gá ála vâ áma ãsĩ 'dãá. Lè Úpı 'bã fè mání drĩrima ãnzı la ádrĩ ãjõ ãzi idé ãmi a'bejõ rá rĩ gá, wó drã la rá la ãma awa mí be nĩ.” ¹⁸ Nãwũmĩ la mu ndrelé la Rútũ umbé dó ru ásı mujõ ã'di be rĩ gá rá, a'be jõjõ la ã'dinĩ 'bã gõ vúlé rĩ rá.

¹⁹ ãjõ 'dĩ sĩ ãkú ãrĩ 'dĩ amũ kí dó kpere ã'banı acá agá Bètèlèhèmũ gá. Kĩ mu acálé 'bo, ãkú táwũnĩ agá 'dãá rĩ amũ kí ã'di a'ílé ãyĩkõ sĩ ãzıla zı kí dó sĩ, “Dĩ ãndá-ãndá ru Nãwũmĩ 'i yã?”

20 Nāwúmĩ umvi ĩ'ba ní, “Īmi umve ma Nāwúmĩ 'i ku rá la Mārā† 'i ã'dusĩku Ādróná Ũkpó 'Dípĩ fē mánĩ ũcōgō. 21 Mánĩ ándrá mujó rĩ sĩ, ámu ándrá 'bá trũ ũ'bí ru, wó Úpĩ ají ma lĩcọ gá 'dōlé drĩdrĩ ru 'bá kóru. Īmi dó áma umve Nāwúmĩ‡ la ã'du ĩjọ sĩ, ịsụ Úpĩ Ũkpó 'Dípĩ lị áma ĩjọ ãzıla ají mánĩ ũcōgō?”

22 'Dĩ dó bāsĩ ũvĩ Nāwúmĩ 'bā ándrá ãgōjó Mũwábũ gálé ũkũ Rútũ Mũwábũ ízó ru rĩ be rĩ 'i. Ịsụ sáwā 'dĩ dó bāsĩ ãná umvelé bálē§ rĩ lājó rĩ 'bā i'dójó Bětēlẹhēmũ gá rĩ.

2

Rútũ 'bā ãzĩ ngájó Bōwázĩ drĩ ámvú agá rĩ

1 Nāwúmĩ 'bā ágó Īlĩmélẹkĩ 'bā kāká ãzĩ ĩ'badrĩ ínátĩ gá kúrẹnĩ ru rụ kulépi kũkũ rĩ 'bā rụ Bōwázĩ 'i.

2 U'dụ ãlu Rútũ Mũwábũ ízó ru rĩ jọ Nāwúmĩ ní, “Má ícọ tá mụlé ãná ródóvúlé ndrũ trũ 'bá cí ícólépi áma ízákĩzā ndrelépi rá rĩ drĩ ámvú agá rá yā?” Nāwúmĩ umvi, “Ímu 'bánĩ, mà ũkũ.” 3 ĩjọ 'dĩ sĩ Rútũ mụ dó rá i'dó dó ãná ródóvúlé ndrũlé 'bá ãná lālépi rĩ kí vúlé gá. 'Dǎá ịsụ dó ru ãná ndrũ agá Īlĩmélẹkĩ 'bā kāká Bōwázĩ drĩ ámvú agá.

4 Sáwā were vúlé gá Bōwázĩ acá angájó Bětēlẹhēmũ gálé rĩ sĩ ãzıla zị 'bá ãná lālépi rĩ kí jọ ĩ'banĩ, “Ásị ĩgbẹ Úpĩ drĩ 'ba adru ĩmi abe!”

† 1:20 Mārā 'bā ífí “ũcōgō rú 'i.” ‡ 1:21 Nāwúmĩ 'bā ífí “ãyĩkō rú 'i.” § 1:22 ãná ngánũ rú 'dĩ ála umve la mündú tị sĩ “bálē.”

Umvi kí ì'diní, “Ásí ìgbě Úpí drị 'ba adru vâ mí be ìndí!”

⁵ Bõwázĩ zì ãmbógó 'bá ãná lālèpi rĩ 'badrị 'i, “Ūkú ú'dí 'dã ã'di ãni?”

⁶ ãmbógô umvi, “Dã Rútũ Mũwábũ-ízó ru amúlèpi Nãwúmĩ be angájó Mũwábũ gálè rĩ 'i. ⁷ Zì tá ma sĩ ãná ródóvúlè ndrũjọ 'bá ãná lālèpi rĩ kí vúlè gá 'dâ. I'dó tá ãzì ngalé ũkpó ru ỹ'bùtì sĩ, rá la avì lú ìndrìkã gá 'dãá sáwã were sĩ.”

⁸ Ìjọ 'dĩ sĩ Bõwázĩ mụ dó Rútũ rùlé ãzìla jọ dó ì'diní, “Mí are ma, mà ìzèpì, ìmụ jõ ãná ródóvúlè ndrũlé ámvú ãzì ndú la agá ku ãzìla mí a'be jõ ãngũ 'dĩ ku. Ìndrũ ãná ródóvúlè izonzi mádrị ãti'bo rú 'dĩ kí vúlè gá 'dâ ãni rú. ⁹ Ími mifì 'bã adru ámvú 'bá 'bã kí sĩ ãná lājó rĩ gá, i'de izonzi kí vú gâ sĩ. Ájọ 'bá ãgọbì rú 'dĩ 'baní 'bã fè kí jõ míní ùcögõ ku. Ìyì vù drị ìmi ndè rá, ìmụ ìyì mvulè ãkójó sĩ ìyì tøjó rĩ gá ì'ba rú 'dãá.”

¹⁰ Ìjọ 'dĩ sĩ Rútũ tị dó ãja, ilú dó drị vùrú ãrútáná ru. Jọ, “Ma ãmíyóná, mí i'da mání ásí ìgbě ìni ã'du ìjọ sĩ yã?”

¹¹ Bõwázĩ umvi, “Má are ìjọ ãzì míní ngalé mì ìdrâ ní mì ágô 'bã drājó 'bo rĩ sĩ rĩ kí drị gá píri rá. Únze vâ mání ìjọ míní mì átèpì kí a'bejọ mì ãndrè be, sùrù mídri kí abe ãzìla míní amújó u'ájó 'bá míní nìlè ku 'dĩ kí abe rĩ rá. ¹² Úpí 'bã ùfè mi calèpi rĩ sĩ ìjọ míní idélè 'dĩ kí sĩ 'dĩ ãdróná Ìṣirayíḷi drị míní sĩ amújó ì'di rú sĩ ìmi tãmbajó rĩ 'i.”

¹³ Rútũ jọ, “ãmbógó míní áma ásí ùnmějọ rĩ sĩ ãzìla míní ìjọ jọjọ mání ásí ìgbě sĩ rĩ sĩ, ífè má

ĩsú ásı ĩgbẹ jã 'dâ mánı adrujó izonzi mídrı āzı gá 'dĩ kı abe trũ trũ ku rá tí.”

14 Sávã ākónã najó rĩ la mu calé 'bo, Bówázı jọ Rútũ ní, “Mı amú, āma amú kı íná nalé. Ídũ íná tẹbí agâlé.” Rútũ la dó mu rilé 'bá āná lālẹpi rĩ kı andre gá 'dãá 'bo, Bówázı fẹ dó ĩ'dinı ākónã nalé. Na dó ākónã 'i, aga dó sı rá āzıla a'be dó ĩmbı la kı cí. 15 Rútũ la mu i'dólé āná ródóvúlé ndrũlé ĩdı 'bo, Bówázı fẹ āzıtáná 'bá ĩ'didrı āzı ngalẹpi rĩ 'banı, jọ, “Īmi ĩcõcõñã jõ ĩ'di ku drı tání āná bálẹ rú u'delẹpi ũdĩbá kı drıdrıñı gá rĩ kı ụ'dụ rĩ gá. 16 Be la rá la ĩmi a'be ĩ'dinı āná āzı kı angájó ũdĩbá gá āzıla 'bã ụ'dụ sı kı ĩ'didrı kı ĩjãlájó, ĩmi uzá jõ ĩ'di drı gá ku.”

17 Ījọ 'dĩ sı, Rútũ ndrũ dó āná bálẹ rú rĩ 'bã ródóvúlé kpere ĩndró gá. 'Dã 'bã vúlẹ gá co dó ífı-fı lã āni rú kılõ mụdrı 'dĩpı. 18 'Dụ dó āná trũ mújó ĩdrã rụ táwũñı gâlẹ. I'da dó ĩdrã ní ndrũ āná ĩngõpı yã rĩ 'i. Rútũ anzé dó vã ākónã tá ĩ'di 'bã nalé āná ndrũñá gâlẹ tí rĩ kı fẹ kı nalé Nãwúmı ní.

19 Nãwúmı zı Rútũ 'i, “Īmu tá āná ndrũlé ĩngõlé yã? Ínga tá āzı ā'di drı ámvú agá yã? Ādróná 'bã wi sũsú 'bá ásı ĩgbẹ i'dalẹpi mínı rĩ nı!”

Rútũ lũ ĩdrã ní angá āzı ágóbı umvelé Bówázı rĩ drı ámvú agá.

20 Nãwúmı jọ Rútũ ní, “Úpı 'bã wi sũsú Bówázı nı, ĩ'di mı ágõ 'bã kãká lıçó agá 'dã icólẹpi āma tãmbalẹpi mı be rá rĩ 'bã āzı. Úpı la ụ'dụ pırı sı 'bá idri rĩ kı ĩjõ ũrã 'bã ũdrãlẹpi rá rĩ abe rá.”

21 'Dã 'bã ãngúkú gá Rútũ Mũwábũ ízó ru rĩ jo, “Bõwázĩ jo vâ mání ándrũ ãná bálẽ rú rĩ kpere 'bá ã' didrĩ bálẽ lálépi rĩ 'bã kí de agá lâ agá.”

22 Nãwúmĩ jo Rútũ ní, “Mâ ãkũ, ã'di ãjọ múké la míní acíjọ izonzi ãzĩ ngalépi Bõwázĩ drĩ ámvú agá 'dĩ kí abe, ã'dusĩku ídrĩ mụ 'bá ãzĩ drĩ ámvú agá mí icó ãcõgõ ãsúlé rá.”

23 ãjọ 'dĩ sĩ, Rútũ ri dó ãná bálẽ rú rĩ 'bã ródóvulé ndrũlé izonzi Bõwázĩ drĩ amvú agá rĩ kí vulé gá 'dãá kpere ãná 'bã ukó agá ãzĩla Rútũ ri dó u'álé ãdrá be.

3

Rútũ 'bã ágó ãsújọ ãdĩ rĩ

1 ã'dú ãzĩ sĩ Rútũ 'bã ãdrá Nãwúmĩ jo ã'diní, “Mâ ãzépĩ, lã má ãsú míní ágó icólépi ãmi tãmbalépi múké rá la, ãmi dó sĩ ãlícọ sĩ ã'di be. 2 Lã ãnĩ rá Bõwázĩ míní ãzĩ ngajọ izonzi la kí abe rĩ ã'di ãmã kãká. Mí are drĩ, ãndrũ ãndró sĩ Bõwázĩ la mụ ãná ndrĩlé ãngũ sĩ ãná cojó rĩ gá. 3 ãjọ 'dĩ sĩ, lã mí ãjĩ mi, mí uní mi ãdu ãjĩ ngũlépi vĩrĩ rĩ sĩ ãzĩla ãsũ bõngó mídrĩ ãlá rĩ kí áyü. 'Dã 'bã ãngúkú gá, ãmü dó ãngũ ã'di 'bã sĩ ãná ndrĩjọ rĩ gá, wó lã ãfẽ 'bã nĩ mi 'dãá cí rĩ gá ku kpere ã'di 'bã ãná naná ãzĩla wáyĩnĩ mvuná de agá. 4 ã'di 'bã ru la agá ã'dú gá, ãndre ãngũ ã'di 'bã sĩ rũ lajọ rĩ múké-múké. 'Bo ãmü dó bõngó ã'di 'bã pá gá rĩ wĩlé* ãzĩla ãla dó sĩ mi vũ gá. ã'di dó mụ míní mí idé ã'du yã rĩ lũlé nĩ.”

* 3:4 Bõngó Bõwázĩ pá gá rĩ wĩjọ rĩ ãfĩ la ã'di zĩjọ 'bã mba sĩ ã'di tã.

5 Rútũ umvi Nāwúmĩ ní, “Ma ìjọ́ míní jọlé 'dĩ kí nga pírí rá.” 6 Ìjọ́ 'dĩ sī Rútũ mù dó àngũ sī àná ndrìjọ́ rī gálé àzìlá idé ìjọ́ kí pírí ì'dĩ 'bā ìdrá 'bā jọlé rī áni.

7 Bōwázĩ la dó mù íná naná àzìlá wáyĩnĩ mvuná delé 'bo, ásì lá acá dó àyìkō rú. Mù dó sī ru lalé vùrú àngũ àná drōjọ́ rī 'bā tì 'bā àsì agá. Rútũ mù dó jā-jā rú, wì dó sókā Bōwázĩ pá gá rī àzìlá la dó ru vū gá. 8 Ìnì ágágá Bōwázĩ angá, uja ru tì àzìlá aru-arù. Acá dó ùsùtáná sī ì'di 'bā ìsùjọ́ la ùkú àzì lá ru ì'di pá gá 'dāá cí rī sī. 9 Zì dó, “Mi à'di 'i?”

Rútũ umvi, “Ma àtí'bó mídrì Rútũ 'i. Má a'ì mídrì ìfi ma míní adrujọ́ mà ágò 'bā kāká icólépi áma tãmbalépi rá rī 'i rī sī.”

10 Bōwázĩ umvi ì'diní, “Úpí 'bā wi míní sùsù mà ìzèpì, lètáná míní i'dalé ú'di'da 'dĩ ndē míní i'dalé Nāwúmĩ ní rī rá. Míní ásì 'bājọ́ anzì kārìlẹ́ rú, kùrèní ru jòku lēmèrí ru rī kí drì gá ku rī sī. 11 Ụrì 'bā ru mi ku mà ìzèpì, ma ìjọ́ míní lélé rī kí idé rá. 'Bá pírí àmadrì táwũnì agá 'dāá rī nì kí mi ùkú gbíyā múké la rī gá rá. 12 Ádrì tánì adru agá mí ágò 'bā kāká tí, 'bā àzì àni rú kāká ru icólépi ìmi tãmbalépi la cí. 13 Íde ìnì 'dĩ 'dā, drùsì ù'bùtì sī àma dó sī ì'di icó ìmi tãmbalé rá yā rī ìsù. Wó drì lẹ́ la ku, Úpí 'bā adrujọ́ ìdri rú rī áni ma ìmi tãmba rá, ìla mi 'dā kpere ù'bùtì gá.”

14 Ìjọ́ 'dĩ sī Rútũ la ru Bōwázĩ 'bā pá gá ándrá 'dāá kpere ù'bùtì gá, wó angá sáwā sī icójọ́ 'bá nìjọ́ ku la gá. Bōwázĩ jọ ì'diní, “Ífẹ́ 'bā àzì 'bā nì

jõ ũkú ãzí amụ ãngũ sĩ ãná ndrijó rĩ gá 'dõlé rá la ku."

¹⁵ Bõwázĩ jọ vâ Rútũ ní, "Mí ajĩ bõngó míní sĩ ími ụrụ'bá 'bejọ rĩ ãzıla mí aja ĩ'di vũ gá 'dâ." ĩ'di mụ bõngô ajalé 'bo, Bõwázĩ sũ ãná ala gá ãni rú kịlõ kálĩna 'dĩpí ãzıla 'bã dó ĩ'di Rútũ drĩ gá. Uja dó ru táwũnĩ gâlé.

¹⁶ Rútũ la mụ ãgõlé ĩ'di 'bã ĩdrâ rụ 'dõlé 'bo, Nãwũmĩ zị dó, "Mâ ĩzẹpị, ĩjọ acị kí íngoní?"

'Dãá nze dó ĩjọ Bõwázĩ 'bã ngalé ĩ'diní rĩ kị, ¹⁷ ãzıla jọ vâ, "Fẽ mání ãná 'dĩ kí pírí nĩ, ãzıla jọ, má ãgõ jõ mí rụ 'dõlé drĩdrĩ ru ku." ¹⁸ ĩjọ 'dĩ sĩ Nãwũmĩ jọ, "Mâ ĩzẹpị ími ásị 'bã adru ũkpó ru kpere míní nị agá la ã'du ĩjọ la ru idé nĩ yã rĩ gá, ã'dusĩku Bõwázĩ ásị icó pá tulé ku kpere ĩjọ 'dĩ 'bã ru ãzã ko agá ãndrũ rákã."

4

Bõwázĩ 'bã Rútũ 'dujọ ũkú ru rĩ

¹ Bõwázĩ mụ rilé kẹjĩtị sĩ fijó táwũnĩ agalé rĩ tị gá 'dãá. Kãkã tá icólépi Rútũ tãmbalépi nĩ ĩ'di 'bã sĩ ĩjọ jojọ drĩ la gá rĩ la mụ acalé 'bo, jọ dó, "Mâ wõrĩ, mí amụ drĩ rilé áma andre gá 'dõ." ĩjọ 'dĩ sĩ, ágóbị mụ dó rilé vũ gá.

² Bõwázĩ umve 'bá ĩyõ táwũnĩ drĩ 'bã ãzí kí mụdrĩ ãzıla a'ị kí rilé vũ gá. Idé kí dó 'dã 'bã áni. ³ Jọ dó kãkã icólépi Rútũ tãmbalépi rá 'dã ní, "Nãwũmĩ ãgõlépi Mũwábũ gá rĩ la ãngũ ãmã ádrĩpị ĩlĩmélẹkĩ drĩ ĩtũndã. ⁴ Má ũrã ĩjọ la lũjọ míní ãzıla vâ sĩ ími a'ijọ ĩgbájọ la 'bá urilépi 'dĩ kí drĩ gá sĩ ãzıla 'bá ĩyõ mádrĩ 'dĩ kí drĩ gá sĩ. Ídrĩ ãngũ 'dĩ lě rá, mí ĩgbã ĩ'di 'bá urilépi 'dĩ kí drĩ

gâ sî, wó ídrĩ lě ĩgbǎlé la ku, ílũ mání, ma dó sî nĩ la cé ǎ'dusĩku 'bá ǎzí ndú icólépi ĩgbǎlépi la yu pě lú mi 'i ǎzíla ma 'i ími ũngúkú gá ǎni rú rĩ.”

Ágóbì jọ, “Ma ĩgbǎ la rá.”

⁵ 'Dǎ 'bǎ ũngúkú gá Bōwázĩ jọ, “Ū'dú míní ǎngũ 'dǎ ĩgbǎjó Nǎwúmĩ drĩ rĩ sî, mi vǎ Rútũ Mũwábũ ízó ru rĩ tǎmba ĩndĩ, sî ágó ĩ'didrĩ drǎlépi rá Málõnĩ 'bǎ rú ĩdrĩjó ǎko ĩ'didrĩ kí abe.”*

⁶ 'Dǎ 'bǎ ũngúkú gá, kǎká tá tí icólépi Rútũ tǎmbalépi rá rĩ jọ, “Má icó dó ǎngũ 'dĩ ĩgbǎlé ku ǎ'dusĩku anzi mádrĩ icó kí ǎngũ 'dǎ 'dulé ĩ'bǎ ǎni la rú ku. Mí ĩgbǎ dó bǎsĩ ĩ'di míní. Má icó ku.”

⁷ Ándrá ídu rĩ sî, lǎ'bĩ 'bá Įsırayıĭlĩ drĩ 'badrĩ agá 'bá ǎzí ní acájó ǎko ǎzí 'bǎ 'dĩpi rú, 'bá ǎlu rĩ la nĩlǎ ĩ'di 'bǎ pá gá rĩ ǎtrũ félé 'bá ǎzí rĩ drĩ. 'Dĩ ándrá gẽrĩ pĩrĩ 'bá ǎzí 'bǎ sî acájó ǎko ǎzí 'bǎ 'dĩpi rú Įsırayıĭlĩ gá rĩ. ⁸ Įjọ 'dĩ sî, ágóbì 'dĩ jọ Bōwázĩ ní, “Mí ĩgbǎ ĩ'di mi 'i.” 'Bo ǎtrũ dó nĩlǎ ĩ'di pá gá rĩ félé Bōwázĩ drĩ.

⁹ 'Dǎ 'bǎ ũngúkú gá Bōwázĩ jọ 'bá ĩyõ ǎzíla 'bá pírĩ 'dǎá cí rĩ 'baní, “ǎndrũ ĩmi mâ sǎdínĩ rú ndrejó la má ĩgbǎ Nǎwúmĩ drĩ ǎko Įĭmélẹkĩ, Kĩĭyónĩ ǎzíla Málõnĩ 'badrĩ kí pírĩ. ¹⁰ Á'du vǎ Rútũ Mũwábũ ízó ru ǎwúzĩ Málõnĩ 'bǎ a'belé rĩ mání ũkú ru ĩndĩ sî ĩ'di 'bǎ rú ĩdrĩjó ǎzí la ǎko ĩ'didrĩ kí abe. Įjọ 'dĩ sî, ĩ'di 'bǎ rú 'bǎ ǎvĩ rú sî lĩcọ ǎmadrĩ ǎzíla táwũnĩ ǎmadrĩ agá ku benĩ. ĩmi dó sî ǎndrũ mâ sǎdínĩ!”

* **4:5** Lǎ'bĩ Yǎhũdĩ drĩ sî ídrĩ mí ǎdrĩpi 'bǎ ũkú fi mi anzi kí tị sî ĩ'di rú ǎjǐjọ.

11 'Dã 'bã vúlé gá 'bá ãyõ rĩ kí 'bá ù'bí 'dãá rĩ kí abe jọ kí, “Áma pírí sādínĩ. Íjọ 'dĩ sĩ, Úpí 'bã fě ũkú afílẹpi mídrị lịcọ gá 'dòlẹ 'dĩ 'bã adru cécé Rākẹlĩ 'bã kí ándrá Léyã† be lịcọ Yākó' bõ drị ìndụ i'dójó àngũ àlu gá nĩ rĩ áni. Mí adru kẹjẹnị málĩ trũ íná tị Ífūrátã gá àzıla ími rụ 'bã kụ-kũ sùrụ Bẹtẹlẹhẹmũ gá. 12 Úpí 'bã fě anzi àfùlẹpi ìmi rụ Rútũ be rĩ 'ba adru kí cécé Pẹrẹzĩ drị kí áni 'dĩ ngọtị Yúdã 'badrị Tāmárã be rĩ.”

Áwí Dāwúdĩ drị

13 Íjọ 'dĩ sĩ, Bōwázĩ 'dụ dó Rútũ 'i ì'di 'bã ũkú ru àzıla ko kí dó ì'di be. Úpí wi ì'baní sùsù rá, ìsù dó sĩ 'a, àzıla tị dó ngọtị ágóbị. 14 Ũkú táwũnĩ Bẹtẹlẹhẹmũ gá rĩ jọ kí Nāwúmĩ ní, “Lě àma ịcụ kí Úpí 'i àndrũ ì'di 'bã míní ngọtị ágóbị ími tāmbalẹpi la fějọ rĩ sĩ. Lě rụ la 'bã kụ-kũ àngũ Ịsịrayilĩ drị agá. 15 Mí ũkú lě mi ambamba, ndě míní adrujọ anzi àgọbị trũ àzịrĩ rĩ rá, ngọtị ì'di 'bã tìlẹ míní 'dĩ la drúzị ími ásị imbá, àzıla ì'di ími tamba ìdrānīgō gá nĩ!”

16 Nāwúmĩ 'dụ dó ngọtị ì'didrị gá àzıla mba dó tã la. 17 Ũkú u'álẹpi jīránĩ rú 'dãá rĩ jọ kí 'bá 'banĩ, “Nāwúmĩ 'bã ngọtị ágóbị dó cí!” 'Da kí ì'di rụ Òbédĩ 'i. Òbédĩ tị dó Yésē 'i, 'dĩ Dāwúdĩ 'bã átẹpi 'i.

18 'Dĩ áwí Pẹrẹzĩ drị 'i:

Hēzīrónĩ 'bã átẹpi Pẹrẹzĩ 'i

19 Rámũ 'bã átẹpi Hēzīrónĩ 'i,

Āmīnādábũ 'bã átẹpi Rámũ 'i,

† 4:11 Ũkú ãrĩ 'dĩ tị kí anzi ù'bí ru Yākó' bõ ní.

20 Násõnĩ 'bã átẹ̀pị ãmĩnãdábũ 'i,
Sãlĩmónĩ 'bã átẹ̀pị Násõnĩ 'i
21 Bõwázĩ 'bã átẹ̀pị Sãlĩmónĩ 'i,
Ụbẹ̀dĩ 'bã átẹ̀pị Bõwázĩ 'i,
22 Yésẽ 'bã átẹ̀pị Ụbẹ̀dĩ 'i,
Ãzĩla Dãwụ̀dĩ 'bã átẹ̀pị Yésẽ 'i.

Ījò Ú'dí rĩ

The Holy Bible in the Aringa language of Uganda

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Aringa)

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

695104cf-f1e1-5cdd-8e7e-1df2480da505